



**Zpráva o projektu CZ .04.0105/3.2.55.1/1834**

***Zlepšení situace osob bez přístřeší  
ze Zlínského kraje prostřednictvím  
nových služeb Azylového zařízení***

## O poslání Českého červeného kříže

Český červený kříž je národní společností Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce na území České republiky, která je jako nástupnická společnost pokračovatelkou v tradicích Československého červeného kříže založeného dne 6. 2. 1919, v souladu s ustanoveními Ženevských úmluv je vedena snahou v měřítku národním i mezinárodním **předcházet a zmírňovat utrpení, chránit zdraví a úctu k lidské bytosti**, podporovat vzájemné porozumění, přátelství a mír mezi národy, přičemž nečiní žádných národnostních, rasových, náboženských, třídních ani politických rozdílu, nestraní znepráteným stranám a neangažuje se ve sporech politické, náboženské, rasové či ideologické povahy, je nezávislá a základem její činnosti je dobrovolná služba členů zaměřená na poskytování pomoci bez očekávání zisku, čímž přihlašuje k základním principům hnutí Červeného kříže, jimiž jsou **humanita, nestrannost, neutralita, nezávislost, dobrovolná služba, jednota a světovost** a zavazuje se usilovat o jejich naplňování.

Preambule Stanov ČČK

### Sociální činnost Oblastního spolku ČČK Zlín

Hlavní náplní sociální práce OS ČČK Zlín je péče o občany Zlínska ohrožené sociálním vyloučením. Jednak jde o osoby podléhající sociální exkluzi z důvodu pokročilého věku a zhoršeného zdravotního stavu, o které je pečováno prostřednictvím domácí ošetrovatelské a pečovatelské služby OS ČČK Zlína a podzim života jim zpestřuje Klub zdravého stárnutí OS ČČK Zlín. A dále jde o osoby v tíživé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení, konkrétně o muže bez přístřeší. Těmto poskytuje podporu a pomoc OS ČČK Zlín již od roku 1994. Jedná se o podání pomocné ruky formou poskytnutí dočasného ubytování a spolupráce s klientem při řešení jeho nepříznivé životní situace tak, aby došlo k omezení dosavadního rizikového chování a posunu životního stylu směrem k hodnotám uznávaných společností.

## **Základní údaje o projektu**

Zlepšení situace osob bez přístřeší ze Zlínského kraje prostřednictvím nových služeb Azylového zařízení.

## **Operační program**

Společný regionální operační program

## **Priorita**

Rozvoj lidských zdrojů v regionech

## **Organizace**

Oblastní spolek Českého červeného kříže Zlín

## **Realizace**

od 1. 10. 2005 do 30. 4. 2008

## **Celkový rozpočet**

3 292 380,- Kč

## **Cíl projektu**

Rozšířit a zkvalitnit služby poskytované AZ (Azylovým zařízením OS ČČK Zlín) a vytvořit tak vhodné zázemí, které budou osoby bez přístřeší směřovat k zodpovědnosti a samostatnosti, znovunalezení pracovních návyků a k zařazení se do společnosti. Prostřednictvím poskytnutí zázemí k realizaci bazálních potřeb, vytvoření pocitu bezpečí a zlepšení jejich psychického i fyzického stavu. Uživatelé budou podporováni k osobnostnímu rozvoji a nalezení stabilního zaměstnání a osamostatnění se.

## **Cílová skupina**

Občané v tíživé životní situaci spojené se ztrátou bydlení

## Projektem rozvíjené aktivity

### Terénní program OS ČČK Zlín

Posláním terénního programu OS ČČK Zlín je zmapování výskytu osob bez přístřeší, navazování kontaktu s nimi a nabídnutí řešení jejich situace. Terénní program se stal důležitou aktivitou, která je registrována jako samostatná služba v souvislosti se zákonem č. 108/2006 Sb. o sociálních službách.

Na počátku byl nejdůležitější monitoring vytipovaných lokalit. Postupem času si terénní pracovník označený logem Červeného kříže vytvořil vztah s lidmi na ulici a začal s nimi pracovat. Byly vytvářeny a stále se aktualizují informační materiály pro tuto cílovou skupinu.

Z těchto informačních materiálů se osoby v tíživé životní situaci dovídají kde a jakou formou mohou využít pomoc při řešení své situace. Dále v rámci terénního programu konají jednorázové akce, většinou termínově přizpůsobené svátkům oslavovaných naší společností, kdy v prostorách autobusového nádraží Zlín připravujeme malé pohoštění pro tyto nepřizpůsobivé občany. Nabídneme jim teplou polévku, chléb, čaj a nějakou sladkost. Při této příležitosti s nimi můžeme lépe pohovořit o jejich momentální situaci a nesnázích, společně hledat možná východiska a nabídnout jim naše ostatní sociální služby. Jde především o využití Noclehárny, Nízkoprahového denního centra nebo Azylového zařízení.



## Noclehárna OS ČČK Zlín

Občané, kteří se nacházejí v tíživé životní situaci spojené se ztrátou bydlení a nemají téměř žádné finanční prostředky na vhodné ubytování, mohou využít služeb Noclehárny, ke které patří také samostatné hygienické zařízení. Pracovníci v sociálních službách, kteří pracují na Azylovém zařízení, jsou k dispozici i uživatelům, přespávajícím v Noclehárně. Dochází zde tedy i během této ambulantní služby k edukaci denního režimu a nastínění společenských norem. Pokud uživatele potřebují čisté oblečení, mohou je zdarma obdržet z ošacovacího skladu. Noclehárna má kapacitu šesti lůžek. Především za nepříznivého počasí bývá plně obsazená.



## Nízkoprahové denní centrum OS ČČK Zlín

Základních činností při poskytování sociálních služeb v Nízkoprahovém denním centru je několik a klient si může vybrat službu, kterou nejvíce potřebuje. Někteří potřebují pouze pomoci při osobní hygieně, výměně znečištěného oblečení či pomoci při zajištění stravy.

Jsou občané kteří se dostanou do tíživé situace a potřebují poradit jak se znovu zapojit do společnosti. V tomto případě pomáhá uživatelům sociální pracovník. Ten se postupně snaží, aby klient znovu získal sebedůvěru, pomáhá mu při uplatňování práv, při obstarávání osobních záležitostí a snaží se o jeho obnovení kontaktů s rodinou.



## Azylové zařízení pro nepřizpůsobivé muže OS ČČK Zlín

Azylové zařízení je pobytová služba, nabízející osobám bez přístřeší možnost ubytovacího standardu umožňujícího plnění základních potřeb každého člověka. Jedná se tedy o zařízení vybavené pro úkony běžných denních potřeb jako je spánek, jídlo, osobní hygiena, hygiena osobního a ložního prádla a v neposlední řadě kontakt s lidmi. Kromě umožnění plnění a případné dopomoci při těchto úkonech asistovaných nepřetržitě přítomnými pracovníky v sociálních službách je pro klienty k dispozici sociální pracovník pomáhající při uplatňování práv, při obstarávání osobních záležitostí a snaží se o jeho obnovení kontaktů s rodinou. Azylové zařízení OS ČČK Zlín vytváří pro své klienty přívětivé prostředí suplující domácí podmínky motivující klienty k vytvoření komunity se vztahy, právě podobnými těm rodinným. Pracovníci v soc. službách Azylového zařízení dohlíží, aby klienti pravidelně docházeli na schůzky se zprostředkovateli zaměstnání Úřadu práce Zlín a aktivně vyhledávali volná pracovní místa, která by podpořila návrat klientů do pracovního života. Pro klienty bez zaměstnání jsou vytvářeny podmínky pro aktivní prožívání volného času formou vykonávání prací údržby okolí a interiéru Azylového zařízení a dále také podporujeme jejich zájmové činnosti mezi které patří zejména luštění křížovek a četba.

Všechny projektem rozvíjené aktivity se staly součástí Komunitního plánování rozvoje sociálních služeb na Zlínsku jsou registrovány Krajským úřadem Zlínského kraje podle zákona č. 108/2006 Sb.



## Stručný přehled plnění projektu

Projekt je rozdělen na sedm etap, kdy každá etapa má stanovené konkrétní cíle a vyhodnocuje naplnění cílů v etapě předchozí.

Některé důležité cíle přechází z jedné etapy na druhou a tvoří základní program celého projektu. Je to například individuální přístup ke klientovi. Každý klient se projevuje osobitě, podle toho z jakého prostředí k nám přišel. Pracovníci týmu AZ podle toho postupují při jednání s klientem a stanovování jednotlivých aktivit integrace. Stále však dbají na plnění stanoveného řádu, připomínají dodržování denního režimu, osobní hygieny, pořádku a pravidelného úklidu vnitřních prostor, vytváření čistého a příjemného prostředí. Nepřízpůsobiví lidé si díky stanovenému řádu zvykají na existenci určitých hranic, učí se dodržovat pravidla a připravují se tak pro samostatný život

U zdravých klientů v produktivním věku je důležitá motivace a dopomoc při získání zaměstnání nebo alespoň brigády. Pracovníci v sociálních službách podporují klienty ve snaze hledání zaměstnání. A to jednak dohledem nad řádným docházením na Úřad práce v určených termínech, pak také vyhledávání možných brigád a pobízení klientů k samostatné aktivitě. V této oblasti dochází mezi klienty k solidaritě a kolektivní spolupráci klientů, kteří si navzájem pomáhají a radí při vyhledávání brigád a zaměstnání. Úspěchem projektu je uzavření smluv na hlavní pracovní poměr a pozdější nalezení vlastního bydlení a osamostatnění se tří klientů AZ. Pro klienty, kteří mají v důsledku nezaměstnanosti hodně volného času, snažíme se je zaměstnat alespoň pracemi na AZ. Podle jejich schopností pomáhají při drobných opravách interiéru, nebo vykonávají jednoduché zahradnické práce kolem AZ i ÚOS. Okolí je tak udržované a zalévání vysázených rostlin se klienti bez pobízení starají sami. V zimním období k obvyklým pracím přibývá odhrnování sněhu. Pravidelně na jaře a na podzim se všichni účastní generálního úklidu prostor a vymalování interiéru AZ.

Klientům v kmetském věku je potřeba zajistit důstojné stáří. Po resocializační a intergracní fázi pobytu takovýchto klientů není Azylové zařízení pro následný dlouhodobý pobyt těchto osob přizpůsobené ani vhodné a je tedy nutné nalézt následnou sociálně-pobytovou službu. Klienti totiž často nemají rodiny, které by je přijaly zpět. Proto zajišťujeme umístění takových klientů do Domovů důchodců či podobných sociálních zařízení. Proto byly během projektu navázány kontakty s Domovem důchodců v Kvasicích, Domovem důchodců na Burešově, vedením Domova důchodců v Kroměříži, Domovem důchodců v Návojně, Domovem důchodců Loučka. S celkového počtu pěti klientů kterým byla podána žádost o umístění v těchto zařízeních je velkým úspěchem umístění tří s příslibem co možná nejbližšího termínu přijetí zbývajících dvou klientů.

Každodenní všední běh činností AZ mění příprava oslav velkých svátků. Na přípravě se podílí téměř všichni klienti a pracovníci v sociálních službách. Pravidelně slavíme svátky jara, Velikonoce, příchod Prvního máje, v zimním období příchod Mikuláše a Vánoc. V souvislosti s právě slaveným svátkem je připravována výzdoba AZ, tradiční pokrmy a připomínány krajové zvyklosti. Pro osoby žijící na ulici je v těchto obdobích připravováno vydávání polévky a dle slaveného svátku také tradičního pokrmu, aby i oni měli prožitky spojené se svátky slavenými většinou společností. Těchto terénních akcí se zúčastňuje průměrně 20 osob, u kterých jsou zjišťovány aktuální potřeby a je jim nabídnuta pomoc poskytovaná v rámci služeb AZ.

Ještě jedna událost přeruší běžný všední den na Azylovém zařízení. Je to připomenutí narozenin klientů. Slaví se společně v jeden den pro všechny klienty, pro které pracovníci přichystají posezení podobné právě rodinné oslavě narozen. Případně je tento slavnostní den spojen také s nějakým výletem či návštěvou výstavy. Takto také proběhla oslava v roce 2007 v kavárně 21. budovy Baťova mrakodrapu, která byla spojena s vyhlídkou z terasy a návštěvou Expozice Baťova mrakodrapu. Mnozí klienti viděli Zlín z výšky mrakodrapu poprvé, stejně tak jako budovu Krajského úřadu.

Všechny výše uvedené aktivity projektu je možné realizovat také díky dobrému zázemí a vybavenosti. Vedle standardního vybavení kanceláří pracovníků projektu byl během projektu vybaven také interiér samotného AZ. Na pokoje přibyly nové postele včetně lůžkovin a ložního prádla, kuchyňský kout byl doplněn drobnými elektrickými spotřebiči odpovídajícími standardnímu vybavení domácnosti. Hygienický komfort byl zvýšen instalací nového ohříváče vody. Doplněn byl také sortiment náradí potřebného pro práci klientů udržující vnitřní prostory i okolí AZ.

V průběhu projektu se 121 osob zapojilo do resocializačních programů, přičemž 97 bylo úspěšných, což představuje 80%.

## Pracovní tým

Tým pracovníků AZ byl v rámci projektu rozšířen o sociálního a terénního pracovníka, kteří s pracovníky v soc. službách denně konzultují aktuální potřeby jednotlivých klientů a plánuje individuální postupy pro resocializaci a integraci klientů. Dle kterých jsou denně prováděny individuální pohovory s klienty. Kolektivní schůzky klientů s pracovníky AZ probíhají každý druhý týden a jsou zde hodnoceny společné aktivity i jednotlivé situace klientů, které mají dopad na celý chod AZ. Společně jsou hodnoceny úspěchy i nedostatky chodu AZ.

Pracovníci všech výše uvedených služeb jednají s každým občanem vždy v souladu se zásadami slušného chování, chrání jeho lidská práva a důstojnost člověka. Respektují jeho vůli a nejednají v rozporu s etickým kodexem. Pro všechny pracovníky platí pravidlo zachovávat mlčenlivost.

Během projektu se součástí pracovního života vedoucích pracovníků AZ potažmo OS ČČK Zlín stalo Komunitní plánování města Zlín a Mikroregionu Otrokovicko.

## Řízení a monitoring projektu

Řízení pracovního týmu, aktivit projektu a monitoring veškerých aktivit projektu je důležitou součástí projektového cyklu. Za této podpory došlo k vývoji a vytvoření standardů kvality potřebných pro splnění podmínek poskytování soc. služeb dle zákona 108/2006 Sb.



## Publicita

Propagace aktivit vyvíjených v rámci projektu nebyla pro tým pracovníků novinkou. Informování veřejnosti o činnosti Azylového zařízení bylo vždy součástí jejich práce. V rámci projektu byly o naší činnosti a aktivitách průběžně informovány regionální media tisk, televize, rozhlas, web. Veřejnost byla informována o chodu Azylového zařízení, terénní činnosti, aktivitách Nocležny i Denního centra. Jednalo se také o příběhy klientů, kteří byly ochotni zveřejnit své životní osudy v tisku. Jeden se díky takovému zveřejnění opět shledal se svou rodinou. Pro média byla významná také návštěva eurokomisaře Dr. Špidly a senátorky Dr. Gjdůškové přímo v Azylovém zařízení, kde pohovořil s klienty. Přímou návštěvu AZ mohla veřejnost při příležitosti Dne otevřených dveří AZ, kdy na návštěvu přišla i celá třída dětí z místní základní školy. Projekt byl prezentován také při setkání pracovních skupin a veřejných setkání při Komunitní plánování města Zlína a Mikroregionu Otrokovicko.



## Přínos projektu

Došlo k rozšíření poskytovaných služeb podporující integraci nepřizpůsobivých osob a osob bez domova a zkvalitnění zázemí Azylového zařízení. Projekt přinesl zkvalitnění pracovního týmu AZ, který dokáže lépe komunikovat a motivovat uživatele služeb ke změně životního stylu.

Domníváme se, že Azylové zařízení splňuje svou úlohu a klienti, kteří zde žijí delší dobu si zvyknou na nový způsob života.

*Publikace vznikla v rámci projektu*

*"Zlepšení situace osob bez přístřeší ze Zlínského kraje prostřednictvím nových služeb Azylového zařízení"*

*za finančního příspěví Evropského sociálního fondu,  
Ministerstva místního rozvoje a Zlínského kraje.*